

Alustus ja üldist

19.11.2021 Matti Hanhisuanto

Sõnavõtt Loppi aasta 2022 suvise kokkutuleku juhtlause "Laste taoliste päralt on Jumala riik" (Mk 10:14) põhjalt.

See on lühike ülevaade, eelkõige sisu, kõne all oleva konteksti ja muu Jumala sõna alusel, lähenedes teemale peamiselt Jeesuse kõnede ja tegude põhjalt.

On ka teisi vaatenurki, mis on laiemad kui siinse ettekande omad.

Kõigepealt püüdsin ma seda ettekannet selgelt liigendada. Siis aga ei osanud seda enam teha, õigemini teha vahet lapsemeelsusel ja Jumala riigi olemusel, kuna need kattuvad ja põimuvad omavahel. Mõlemaid mõisteid on käsitletud ka samades lausetes. Seega palun teilt praegu kannatlikku ja armulist meelt.

Sõnavõtu sujuvuse huvides ei tsiteeri ma vastavaid piiblikohti, kuigi olen need siia kirja pannud.

Juhtlause kontekst Piiblis

Juhtlause tekst on Markuse evangeeliumi kirjakohast, kus Jeesus kohtub laste ja nende saatjatega ning kõnetab oma jüngrid.

Mk 10:13–16

13 Ja Jeesuse juurde toodi lapsi, et ta neid puudutaks. Ent jüngrid sõitlesid toojaid. [Mt 19:13–15; Lk 18:15–17]

14 Aga Jeesus sai seda nähes pahaseks ja ta ütles neile: „Laske lapsed minu juurde tulla, ärge keelake neid, sest selliste päralt on Jumala riik!

15 Tõesti, ma ütlen teile, kes iganes Jumala riiki vastu ei võta nagu laps, ei saa sinna.” [Mt 11:25, Mt 18:3, Mt 21:16; 1Kr 14:20]

16 Ja ta kaisutas neid ja õnnistas neid, pannes käed nende peale. [Mk 9:36]

Jeesus ja lapsed evangeeliumites

Keskendun Jeesuse õpetusele ja tegevusele, mis neis on seotud lastega. Selles loos toodi Jeesuse juurde lapsi, et neid õnnistada ja puudutada ja et ta paneks käed nende pea peale ja paluks koos nendega ja nende eest. Laste saatjatest ei räägita täpselt, aga me võime arvata, kes seda võisid teha. Nad said usu läbi aru, kes Jeesus on.

Paralleelses loos räägib Luukas veel, kuidas Jeesus kutsus lapsed enda juurde, ehkki Jeesuse jüngrid takistasid seda.

Jeesus rääkis lastest ja näitas laste väärtust praktilise tegutsemisega ka teistes sündmustes, kus laps ja lapsemeelsus oli hea meetod teha kuulajatele arusaadavaks usu põhitõed.

Matteuse 18.-s ja Markuse 9. peatükis ohjeldas Jeesus oma jüngrid, kes vaidlesid omavahel oma suuruse üle, küsides viimaks Jeesuse käest, kes neist on taevariigis suurim. Ka tookord tõstis Jeesus esile lapse ja manitses jüngrid olema alandlik, nägema end teisi inimesi vajavana ja teistest sõltuvana. Laps saab sellest aru ja tegutseb selle kohaselt. Selline ongi kõige suurem.

Jeesus räägib sellega seoses tõsiselt ka lapse ärarikkumisest, tema juhtimisest pattulangemisse, ta hoiatab selles mõttes, et enne kui see juhtuda jõuab, oleks parem, kergem kõigile, et ahvatleja heidetaks, vesikivi kaelas, merre. (Mk 9:42)

Siinkohal on kirjutatud, kuidas Jeesus hoiatas laste halvustamise eest, ka lihtsameelsete (täiskasvanute) halvustamise eest, "nende, kes olid toleaege, nii vaimuliku kui ka ühiskondliku väärtussüsteemi kohaselt väikesed ja väärtusetud". Jeesus ütles, kuidas "nende inglid taevas näevad alati minu taevase Isa palet".

Võib-olla kõige sügavamalt osutab Jeesus lapse väärtusele ja kohale usus ja Jumala riigis, kui ta ütleb (Mt 18:5): "Ja kes iganes niisuguse lapse võtab vastu minu nimel, võtab vastu minu." Selles on kohal usk, ühendus ja osadus, Lunastaja ja Jumala riik.

Sellised on lapsed, ka meie aja lapsed, kelle Jumal on andnud meile, meie keskele ja meie hoole alla. Nad toovad meile Kristuse osaduse evangeeliumi ja usu kaudu, ja nagu me oleme tõeks elanud: pattude andeksandmise sõnas.

Jeesuse õpetus ja kõned Jumala riigist

Suvised kokkutuleku juhtlause sõnumis on esil Jumala riik ja selle elanikud ning selles ühenduses lapsemeelsus.

Ma toon selles kontekstis lühidalt välja mõned tähtsamad asjad Jumala riigist.

Jumala riik on ju Jumala sõnas ja ilmutuses, äärmiselt oluline. See on äärmiselt oluline ka meile, usklikele

Jumala riik oli Jeesuse kuulutuse keskmes. Siin mõned näited:

Jeesus kuulutas rõõmusõnumit, Jumala riigi evangeeliumit (Mt 4:8) ja evangeeliumit taevariigist (Mt 9:35). Ta manitses parandama meelt, sest taevariik on lähedal (Mt 4:17). Jeesus rääkis tähendamissõnadega taevariigi võtmetest ja sellest, mis Jumala riik ehk taevariik on (Mt 16:19). Ta rääkis taevariigi saladustest, mida võivad ainult Jeesuse järgijad tunda ära (Lk 8:10). Me oleme nüüd ühe saladuse jälil, kui mõtleme, mida tähendab elada Jumala riigis nii, nagu laps elab, täielikus usalduses, lapse taolisena.

Jeesus läkitas oma jüngrid viima inimesteni kõige tähtsama kutse, kutse Jumala riiki. Ta õpetas ka hoolitsema üksteise eest ning tugevdama üksteise usku ja toetama üksteist usuteel püsimises ning hoidma enese ja üksteise usku Püha Vaimu osaduses. Seetõttu korraldatakse ka suviseid kokkutulekuid. See on peaasi, mida kõik muu töö edendab.

Kõiges selles on sama olemus: usu Jeesusesse, usu Jumalasse, usu oma patud andeks. Nõnda pääsed sa Jumala riiki. Kutsuja annab patusele usu kingi armu läbi. Jumal tuleb elama sinusse, side on nii tihe. Jeesus elab sinu südames ja sa saad Jeesuse poolt valmistatud ja kingitud õndsuse, täieliku õiguse omanikuks.

Ja selles riigis on kõik lapsed, juba enne oma sündi. Selles riigis elavad need, kes usuvad. Need, kes on saanud elada usus elu algusest peale kuni tänaseni, nagu paljud meist.

Jeesus manitses omasid: „Otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi.” (Mt 6:33, Lk 12:31). Otsige ja küsige, kuigi elate Jumala riigis, vaadake elu ja asju sellest vaatenurgast. Vaadake ja plaanige uskudes, lootes ja paludes ka maise elu käiku ja juhatust selle põhjalt.

Argipäeva asju pole vaja vaimulikuks muuta, aga neid võib toimetada usus ja Jumalat usaldades, kasutades selleks mõistust, tarkust ja jõuvarusid, sealhulgas paludes abi ja kaitset teistelt. Samuti peab olema kindlustunne, et abi leitakse. Lapsele omases kaitstud usalduses sisaldaub ka mitmesuguseid küsimusi, nii oma kahtluste ja murede väljendamist kui neile leevenduse otsimist.

Niisiis on kutse usule ja Jumala riiki tähtsaim. See on ju kutse patu ja hukatuse alt igavesse ellu. See on lausa hädavajalik, sest ainult selle kaudu läheb tee taevasse ja tagasi Jumala juurde. Jumala riigis elamine siin maa peal on ka hädavajalik, sest siin on ka võimalus hoolitseda usu elu eest. See võiks ka olla üks vestlusteema: kuidas me kanname oma usu elu eest hoolt lapselikus usus ja usalduses usuõdede ja -vendade vahel?

Usu ja pääste keskmes on usk Kristuse lepitustöösse. See, et patud antakse andeks tänu Kristuse lepitustööle. Selles seisneb usu lihtsus.

Seda usu põhiasja ei saa mõistusega või loogiliselt seletada. See on usuasi. Nõnda nagu ka see, kuidas Jumal sünnitab meis usu ja püüab seda hoida. See on paradoks, see on vastuolus mõistusega. See on maailma silmis narrus. Aga Jumal on ilmutanud selle omadele. Uskliku inimese südamesse annab lihtne kingiks saadud usk rahu, imelise rahu

Jumalaga ja rahu südametunnistusele. (Fl 4:7) Mujal Uues Testamendis toovad Paulus ja kiri heebrealastele selle eriliselt välja.

Laps on usu osadusse kaasatud tänu Kristuse lepitustööle, mitte rikkumatuse või ilma patuta olemise tõttu. Inimene on sigitumisest peale osaline pärispatu. Kristuse päästetöö sai alguse Kristuse sigitumisest, selleks et päästmine puudutaks igat inimest. Seegi jääb meile arusaamatuks. See on Jumala sõnal põhinev usuasi. Ka selles loos on näha väikese lapse usku, kuna lapsed tulid Jeesuselt õnnistust saama. Jeesuse õnnistus oli neile tõelisus, lihtsa usu tõelisus ja Vaimu ühendus. Nagu ka Hoosianna-hüüded laste suust, kiitus ja rõõm Jeesuse viimasel teel templisse. (Mt 21:15)

Lapsemeelsusest Jumala riigis

Lapsemeelsust on raske mõne sõnaga ammendavalt selgitada. Lihtsamalt öeldes on selle kõige olemuslikumad tunnused kokku võetud suvise kokkutuleku veebilehel: „Selles on tuumakalt väljendatud usu lihtsust, lootust Jumala hoolitsusele ning õigust temalt kaitset otsida.”

Soome Piiblis kasutatakse selles loos sõnapaari "lasten kaltaisten" ("lapsetaoline"), kirjeldamaks Jumala riigi elanike olemust. Selle kõrval kasutan ma väljendeid, mis esinevad samas tähenduses algkeeles ja teistes keeltes.

Juba varem tsiteeritud Matteuse 18. peatüki kirjakohas küsisid jüngrid Jeesuselt, kes on suurim taevariigis. Selle peale kutsus Jeesus lapse endi keskele ja ütles: „Kes nüüd iseennast alandab selle lapse taoliseks, see on suurim taevariigis.” (Mt 18:4)

Kes mõistab ennast teistest alam olevat, ei ülenda ennast. Lastel oli sel ajal selline positsioon, nad olid sellega rahul, nad teadsid ja mõistsid seda ka ise. Ja tolleaegses maailmas neid üldiselt ei hinnatudki. Selles evangeeliumi kirjakohas Jeesuse jüngridki ei väärtustanud lapsi, nad sõitlesid nende saatjaid.

Seega lapsetaoline inimene märkab ja tunneb ära, et ta ei ole teistest parem, vaid pigem teistest madalam. Ta märkab, et ei suuda ise saada Jumala lapseks ega kõlbaks oma teenete, olemuse, tarkuse või arusaamisega selleks. Jumal äratav sellise inimese südametunnistuse ja alandlikkuse, kui Ta kutsub. Siis inimene märkab, tunneb ära ja tunnistab ka oma patust. Jumal teeb teda selliseks ja hoiab sellisena.

Jeesus rääkis ka väetitest (Soome Piiblis kasutatakse sõna "lapsenmielinen" ehk "lapsemeelne"). Väeti (Mt 11:25, Lk 10:21) on see, kellel on (lapse) avatud ja usalduslik meel (peidetud tarkade ja mõistlike eest), (Mt 11:25) Jumala tahe (Mt 11:26), jüngrid naasid misjoniretkelt. (Lk 10:17–21) Väetid olid saanud jüngritelt sõnumi, et Jumala riik on nüüd lähedal ja nad olid võtnud sõna vastu. (Lk 10:9). Jeesus tänas Jumalat selle eest lausa juubeldades.

Mäejuhluses ütleb Jeesus oma jüngritele: „Õndsad on need, kes on vaimus vaesed, sest nende päralt on taevariik.” (Mt 5:3) ja „Õndsad olete teie, vaesed, sest teie päralt on Jumala

riik!" (Luuk 6:20). Kristlikus mõttes kasutati sõna "vaesed" teises tähenduses kui maises tavatähenduses. Seetõttu tuleb selles Piibli kirjakohas eristada sõna "vaene" tähendust maisest vaesusest.

Vaimus vaesed, puudulikud ja ebapiisavad on vastuvõtlikud Jumala armule ja abile. Nad otsivad päästet Issandalt ja ootavad abi Jumalalt. Nad loodavad, et saavad abi. Sellised vaesed on abitud ja teavad seda ise. Nad tunnevad ka oma patusust. Nad ei saa panna lootust oma õiguse peale.

Selle asemel panevad nad lootuse Jumala igavese rikkuse – armu ja andeksandmise peale ja haaravad sellest kinni. Nad toetuvad Jumala poolt antud rahule. Neil on rahu Jumalaga ja igavene elu.

Lapsemeelsus ja vaimulik vaesus on väga sarnased. Vaimulikult lapsemeelne inimene on iseenesest vaene, tal pole ei võimalusi ega jõuvarusid. Ta vajab pääsemiseks tingimata armu. Ta on sõltuv Jumalast ja usust, ta vajab ja tahab ka kogeda Jumala riigi hoolt ning Püha Vaimu osadust koos usuvendade ja -õdedega.

Alandlikkuse ja lapsemeele annab Jumal. Mitte meie oma pingutus ega mõistmine.

Jumal äratab, kutsub ja annab usu ja usuvõitluse kingina. Kas ma pean ise ka midagi tegema? Kas usk püsib iseenesest?

Jumal on ju lubanud hoolt kanda. Kuidas? See olgu küsimuseks sellel õhtul ja ka kodus. Vestlusteemaks.

Kui Jumal kutsub, annab ta ka jõu uskumiseks. Ta annab lapse meele ja vaimulikult vaest, alandlikku meelt evangeeliumi ja koos sellega usu kingi vastuvõtmiseks. Seejärel inimene ka nõustub ja rahuldub sellega, et kõik pole tema enese valduses. Jumal annab lootust ka sellele, et arm ja andeksand toetavad ja sellest piisab.

Õndsuse saamiseks ei ole vaja midagi.

Piiblis on Jumala riiki kirjeldatud ja mainitud mujalgi kui ainult seoses lapsemeelsusega. Meil pole praegu mahti neile keskenduda. Mainin siinkohal siiski neist ühte, milles Paulus toob välja Jumala riigi olemuse.

"Jumala riik ei ole ju söömine ega joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Pühas Vaimus." (Rm 14:17). See on nii oluline ja kirjeldab otsesõnu seda, mida usklik saab iga päev elada tõeks. Täiesti imeline!

Jäägu see meile taustal kõlama ja olgu edasise arutelu teemaks.

Keset argielu ja usuvõitlust

Keset argipäeva usuvõitlust võime siiski mõelda, kas ma ise olen väärt, on mu usk siiras nagu lapsel? Kas ma tõesti oskan olla lapsemeelne, kui kahtlen ja ekslen. Nõnda kahtleb ju

lapski, tehes vahel midagi valesti. Kahtlused on elavad tundemärgid. Jumal teab ja tunneb meid, et oleme kahtlevad ja patused. Ta ei kohku sellest ega jäta meid maha. Just sellepärast, et ta tunneb oma lapsi, on ta valmistanud ette tee, mille kaudu pääseb taevasse. See on Tema eesmärk.

Ega me usklikenagi ju mõtle igal hetkel oma patususest, vaid elame argipäevaki usu kaudu tõeks andeksandmise osaduse toodud rahu ja rõõmu. Patud on andeks antud igal hetkel. Nõnda ka nüüd.

Ja eks ole nii – sa usud seda. Sa ei arutle kogu aeg ega tee tegusid, et saada paremaks. Sa elad vaba Jumala lapse elu.

Kuid teisalt oleme patused. Ja vahel kiusab meid hingevaenlane, tekitades kahtlusi usus, andeksandmises, ebaõnnestunud võitluses ja tõelises patususes.

Ta tahaks võtta sinult usu ja rõõmu ning Jumala rahu. Ta tahaks seada küsimuse alla usu, lootuse ja selle, kas armust piisab. Ta püüab takistada panemast lootust Jumala peale ja elamast usuasjades Jumala armu all. Peale usuasjade püüab hingevaenlane panna Jumala lapse loobuma usaldusest Jumala vastu ka teistes asjades elus. Kurat püüab panna meid loobuma usust ka lausa argipäevaste asjade kaudu.

Inimmõistus seevastu tahaks vahel teha midagi selleks, et olla Jumalale kõlblik, et võiks ise hoolitseda selle eest, et püsida Jumala riigis ja usklikuna. Inimene tahaks näidata oma üleolekut teistest ja oma headust Jumala ees. Ta ei tahaks leppida ainult Jumala armu ja juhatusega ega lihtsa usu ja evangeeliumiga.

Aga teisalt kuulutab hingevaenlane uskmatust ja ebaõnnestumist nii vägevalt, et tundub võimatu, et Jumala armust piisaks ka vääritutele.

Ta tahaks võtta ära lapsele omase siira lootuse ja usu.

Oht langeda, sattuda usust eemale või loobuda sellest on tõsine. Esivanemad on rääkinud hingevaenlase kolmikliidust: kurat, maailm ja enda liha, mis püüavad meid saada loobuma usust ja lapsele omasest lihtsast lootusest Jumala ja Tema halastuse peale. Kristlase usuvõitlus on tõeline, mitte näiline.

Meie sees võitlevad usk Jumalasse ja patt teineteisega. Usklikul on Jumala meel ja soov täita Jumala tahet, kuid meis elav patt on selle vastu. Sellises pingeväljas me elame.

Selles sõjas annab Jumal meile abi, et me püsiksime usus, suudaksime uskuda ja hoolitseda oma südametunnistuse eest. Jumal annab tahtmist ka usuvõitluseks ja julgustab selles. Usuvõitlus pole teene, millega meid päästetakse, see on Jumala and. Meid päästab Kristuse lepitustöö.

Jeesus õpetas meid tegutsema ja vastutama, aga ta õpetas ka kohusetunnet, hoolivust ja ligimesearmastust. Ta kutsus üles tarkusele ja südamepuhtusele. Paulus ja kiri heebrealastele nõuavad täiskasvanuks saamist ja lapselikkuse hülgamist.

Kas see sobib kokku usuga, nagu laps usub? Või lükkavad need lapsemeelse usu ümber?

Jah, sobib küll. Meie usk ja õndsus ei sõltu nendest. Jumal tahab siiski, et me täidaksime elus tema tahet, ja teeksime tema tegusid ning kasvaksime usus ja armus. Ja meis, samas nii patustes Jumala lastes, on ka Jumala meel, mis tahab täita Jumala tahet. See on Kristuse meel.

Lapse taoline usk on võimalus

Usu lihtsus ja lapse taoline usk on meie jaoks võimalus. Selle kaudu on Jumal pidanud vajalikuks meiega ühendust hoida. Ta on näinud, et muidu me ei saa hakkama, mitte omal jõul. Ta on lasknud oma tee ja armu nii madalale, et ka kõige patusem ja mõistmatum võib saavutada selle. Usklik tunneb selle ära ja ta süda rahuneb ning ta paneb lootuse selle peale. (Soome Siionilaul 43:3: Sellega lepib Isa ning me südametunnistus, et...) Jumal annab meile arusaamist nii palju, kui me igaüks vajame.

Imeline hoolimine

Jeesus ütles: „...mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.” (Mt 28:20) „...kui iganes maa peal kaks teie seast on ühel meelel mingi asja suhtes, mida nad iganes paluvad, siis nad saavad selle minu Isa käest, kes on taevas. Sest kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel.” (Mt 18:19-20) See on kirjas Matteuse evangeeliumi neis kirjakohtades, kus Jeesus räägib konkreetselt just nimelt andeksandmisest. Selles on Jumala riigi lävi toodud nii madalale ja Kristus hoolitseb nende südamete eest, kes usuvad. Selles peitub Jumala hooliva armastuse olemus.